

Статистички деловен регистар

ДС_СДР_А_МК_2021_1

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	Контакт
1.1	Организација/ институција за контакт
	Државен завод за статистика
1.2	Организациска единица за контакт
	Одделение за статистички деловен регистар
1.3	Лице за контакт
	Виолета Крстева
1.4	Звање на лицето за контакт
	Помошник раководител на сектор
1.5	Поштенска адреса
	ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
1.6	Електронска адреса
	violeta.krsteva@stat.gov.mk
1.7	Телефонски број
	02 3295-755
1.8	Факс
	02 3111 336; 02 3136-197
2	Ажурирање метаподатоци
2.1	Последна потврда на метаподатоците
	09/06/2022
2.2	Последна објава на метаподатоците
	09/06/2022
2.3	Последно ажурирање на метаподатоците

09/06/2022

3 Статистичка презентација**3.1 Опис на податоците**

Број на активни деловни субјекти, по сектори на дејност и број на вработени.

3.2 Систем на класификации

- Национална класификација на дејности – НКД, рев. 2,
- Номенклатура на територијалните единици за статистика - НТЕС

3.3 Опфат на сектор/и

Сите сектори од НКД Рев.2:

- А/А - Земјоделство, шумарство и рибарство
- В/Б - Рударство и вадење на камен
- С/В - Преработувачка индустрија
- Д/Г - Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација
- Е/Д - Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината
- F/Г - Градежништво
- G/E - Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли
- Н/Ж - Транспорт и складирање
- I/З - Објекти за сместување и сервисни дејности со храна
- J/S - Информации и комуникации
- K/И - Финансиски дејности и дејности на осигурување
- L/J - Дејности во врска со недвижен имот
- M/K - Стручни, научни и технички дејности
- N/Л - Административни и помошни услужни дејности
- O/Љ - Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување
- P/M - Образование
- Q/H - Дејности на здравствена и социјална заштита
- R/Њ - Уметност, забава и рекреација
- S/O - Други услужни дејности
- T/П - Дејности на домаќинствата како работодавачи; дејности на домаќинствата кои произведуваат разновидна стока и вршат различни услуги за сопствени потреби
- U/P - Дејности на екстратериторијални организации и тела

Во Статистичкиот деловен регистар се опфатени сите деловни субјекти со седиште на територијата на Република Северна Македонија и нивните организациони единици, без оглед на нивната големина, облик на организирање, институционален сектор и сектор на дејности од Националната класификација на дејностите - НКД Рев.2 во кој се распределени според главната дејност која ја вршат, а кои се претходно регистрирани од надлежен орган. За Статистичкиот деловен регистар од особена важност се активните деловни субјекти кои се основа за креирање на активните претпријатија како статистичка единица.

3.4**Статистички концепти и дефиниции**

Статистичкиот деловен регистар е збирка на податоци за правни единици (деловни субјекти кои вршат дејност на територијата на Република Северна Македонија) и за статистички единици (претпријатие, локална единица и група на претпријатија) креирани исклучиво според статистички критериуми (за статистички цели).

Деловни субјекти се сите правни и физички лица што вршат некоја од дејностите утврдени во Националната класификација на дејностите, со седиште на територијата на Република Македонија, регистрирани од надлежен орган во согласност со закон, односно основани со закон, како и организационите единици на странски трговски друштва и странски трговци поединци кои вршат дејност на територијата на Република Северна Македонија.

Правни лица се сите форми на правна конструкција организирана според прописите на земјата (трговски друштва, институции, установи, здруженија и други организации) со утврдени права и обврски, кои својството на правно лице го стекнуваат со денот на нивната регистрација во соодветен надлежен регистар.

Физички лица се субјектите (самостојни вршители на дејности, занаетчии, индивидуални земјоделци, трговци поединци) кои поседуваат права и обврски, а својството на правен (деловен) субјект им е признаено врз основа на постоечките законски прописи.

Активни деловни субјекти се сите деловни субјекти кои учествуваат во создавањето на бруто-домашниот производ, а како основен критериум за утврдување на активноста на субјектите се податоците за приход и/или вработени.

Главна дејност е дејноста која има најголемо учество во структурата на приходот на деловниот субјект што го остварил од вршење на дејностите.

Според дефиницијата дадена во ЕУ регулативата за статистички единици, **претпријатие** е најмала комбинација на правни единици која сочинува организациска единица за производство на стоки и услуги, која има одреден степен на автономија при одлучувањето, посебно при распоредувањето на сопствените ресурси. Претпријатието извршува определени активности на географски определено подрачје и учествува во создавањето на бруто-домашниот производ. Претпријатието врши една или повеќе активности (дејности).

Локална единица е претпријатие или негов дел (работилница, фабрика, погон, магацин, канцеларија, рудник итн.), сместен на јасно дефинирана локација (адреса), во која или од која едно или повеќе лица вршат економска дејност за набљудуваното претпријатие.

Група на претпријатија е здружение на претпријатија, меѓусебно поврзани со правни и/или финансиски врски. Една група на претпријатија може да има повеќе од еден центар за одлучување, особено за политиката на производство, продажбата и профитот.

3.5

Статистичка единица

Статистичка единица: Секое претпријатие, локална единица, група на претпријатија.

3.6	Статистичка популација
<p>Сите претпријатија, локални единици, групи на претпријатија со следниве главни белези:</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификациски карактеристики (идентификациски број, назив, адресни податоци) • демографски карактеристики (датум на создавање, датум на згаснување, датум на секаква промена во податоците) • економски/стратификациски карактеристики (главна активност, облик на организација, тип на претпријатие, број на вработени, промет) 	
3.7	Референтна област
<ul style="list-style-type: none"> • НТЕС 1 и 2 (Република Северна Македонија) • НТЕС 3 (статистички региони) • НТЕС 4 (општини) • НТЕС 5 (населени места) 	
3.8	Временска покриеност
<p>Од јануари 2007 - 2008 година според НКД Рев.1.</p> <p>Од јануари 2009 - 2021 година според НКД Рев.2.</p>	
3.9	Базен период
<p>Не е применливо.</p>	
4	Единица на мерење
<p>Број</p>	
5	Референтен период
<p>Година (состојба на 31.12.)</p>	
6	Институционален мандат
6.1	Законски акти и други договори

Национални:

- Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/1997, 21/2007, 51/2011, 104/2013, 42/2014, 192/2015, 27/2016, 83/2018, 220/2018 и 31/2020)
- Програма за статистички истражувања 2018 – 2022 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 22/2018 и 224/2018).
- Договор за соработка меѓу Централниот регистар на Република Северна Македонија и Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Меѓународни:

- Регулатива (ЕК) Бр. 696/93 за статистичките единици за набљудување и анализи во продукциониот систем на Заедницата
- Регулатива (ЕУ) Бр.2019/2152 на Европскиот парламент и на Советот, за европските деловни статистики со која се укинуваат 10 правни акти од областа на деловните статистики
- Регулатива за имплементација Бр. 2020/1197 од Комисијата за утврдување технички спецификации и аранжмани во согласност со Регулативата (ЕУ) 2019/2152 на Европскиот парламент и на Советот за европска деловна статистика со која се укинуваат 10 правни акти од областа на деловната статистика

6.2 Споделување на податоци

Во периодот од 2007 до 2014 година податоците се испраќаат до Евростат преку eDAMIS. Од 2015 година податоците се испраќаат до Евростат преку European Statistical System Metadata Handler веб-апликацијата (ESS Metadata Handler) до Евростат.

7 Доверливост**7.1 Доверливост - политика**

1. Заштитата на индивидуалните податоци е регулирана со Законот за државна статистика (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>).
2. Основните принципи и активности, што се преземаат за да се обезбеди доверливоста на податоците се опишани во Политиката за статистичка доверливост (<https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>).

7.2 Доверливост - третирање на податоците

Во согласност со член 38 од Законот за државна статистика (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>) и Политиката за доверливост (<https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>), индивидуалните податоци не се објавуваат.

8 Политика за објавување

8.1	Календар на објавување
Датумот на објавување на податоците се утврдува во Календарот за објавување на Соопштенија, кој се ажурира квартално.	
8.2	Пристап до Календарот на објавување
http://www.stat.gov.mk/Kalendar.aspx	
8.3	Кориснички пристап
Сите корисници имаат истовремено (или еднаков) пристап до статистичките податоци: ова значи дека датумите за објавување на статистичките податоци се претходно јавно објавени и никој корисник нема пристап до официјалните статистички податоци пред нивното објавување. Статистичките податоци прво се објавуваат во едицијата „Соопштенија “ на ВЕБ страницата на Државниот завод за статистика во 12.00 часот.	
9	Фреквенција на дисеминација
Годишна	
10	Достапност и јасност
10.1	Соопштенија
Во согласност со Стратегијата за дисеминација (https://www.stat.gov.mk/Dokumenti/strategii/StrategijaDiseminacija2014-2016mak.pdf), Соопштенијата се објавуваат годишно и истите се достапни на ВЕБ страницата на ДЗС во поглавјето: „Соопштенија“ (Број на активни деловни субјекти)	
10.2	Публикации
Статистички годишник, 2022	
Северна Македонија во бројки, 2022	
Регионите во Република Северна Македонија, 2022	
10.3	Онлајн база на податоци
Базата на податоци МАКСтат - Деловни субјекти - Активни деловни субјекти	
http://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/?rxid=46ee0f64-2992-4b45-a2d9-cb4e5f7ec5ef	
10.4	Пристап до микроподатоци

Користењето на микроподатоци за надворешни корисници е можно само за истражувачки цели и се врши во согласност со Законот за државна статистика (член 41, член 42 и член 43). Пристапот до анонимизирани микроподатоци е дефиниран со интерна процедура на Државниот завод за статистика „Пристап до анонимизирани микроподатоци за научно-истражувачки цели“. (<https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=22>).

10.5 Друго

По барање на корисниците, податоците се подготвуваат и во форма согласно нивните потреби. Податоци се испраќаат до Евростат или други меѓународни статистички организации и се објавуваат на веб-страницата на тие институции.

10.6 Документација за методологијата

Методолошките објаснувања се објавени на веб-страницата на Државниот завод за статистика: <https://www.stat.gov.mk/MetodoloskiObjasSoop.aspx?id=79&rbrObl=22>

Деловни регистри, Прирачник со препораки, Евростат, 2021
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/12433023/KS-GQ-20-006-EN-N.pdf>

Прирачник за Статистичкиот деловен регистар, UNECE, 2015
https://unece.org/DAM/stats/publications/2015/ECE_CES_39_WEB.pdf

10.7 Документација за квалитетот

Статистички деловен регистар

11 Управување со квалитет

11.1 Обезбедување на квалитетот

Квалитетот на процесите и продуктите, во Државниот завод за статистика се обезбедува со почитување на Европскиот Кодекс за работа на европската статистика (<https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=2>) и Рамката за оценка на квалитетот во рамките на Европскиот статистички систем (ESS Quality Assurance Framework-
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4392716/ESS-QAF-V2.0-final.pdf>).

Критериумите за квалитет се утврдени и во Законот за државна статистика во член 4б и член 4в (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>).

11.2 Оценка на квалитетот

Државниот завод за статистика ги реализира статистичките активности во согласност со Статистичкиот бизнис процес модел, кој се базира на меѓународниот модел - Генерички статистички бизнос процес модел (Generic Statistical Business Process Model-GSBPM) . Примената на овој модел, како и примената на меѓународните стандарди во статистичката продукција обезбедуваат високо ниво на точност и споредливост на податоците.

12 Релевантност

12.1	Потреби на корисниците
<p>Статистичкиот деловен регистар се користи како рамка (алатка) за подготовка и координација на сите статистички истражувања, при што извештајна единица се деловните субјекти (претпријатијата или нивните локални единици), односно рамка за избор на примерок за статистичките истражувања за деловните субјекти, за подготовка на адресари со адресни податоци за деловните субјекти потребни за реализација на СИ. СДР, исто така, се користи како извор на информации за статистички анализи на популацијата на деловни субјекти и нивната демографија и за идентификација и конструирање (градење) на статистички единици.</p>	
12.2	Задоволство на корисниците
<p>Почнувајќи од 2009 година, Државниот завод за статистика на секои три години спроведува Анкета за задоволство на корисниците.</p>	
12.3	Комплетност
<p>Во однос на единиците и варијаблите предвидени според ЕУ Регулативата 2019/2152, ДЗС обезбедува 88% од нив. Единицата претпријатие (П) која ќе се разликува од правната единица (ПЕ), односно П=nПЕ и KAU (kind of activity unit - единица според видот на дејноста) се во процес на воведување. Од 2007 до 2021 година постојат податоци за сите останати статистички единици во СДР.</p>	
13	Точност и веродостојност
13.1	Севкупна точност
<p>Методологијата на истражувањето и начинот на прибирање на податоците обезбедуваат солиден опфат и точност на податоците. Точноста на податоците се обезбедува со преземање мерки за намалување на нецелосноста на податоците од административниот извор, како и со дополнителна споредба и анализа на податоците пред тие да бидат објавени.</p>	
13.2	Примерочни грешки
<p>Не е применливо.</p>	
13.3	Непримерочни грешки
<p>Според Регулатива за имплементација Бр. 2020/1197 од Комисијата за утврдување технички спецификации и аранжмани во согласност со Регулативата (ЕУ) 2019/2152 на Европскиот парламент и на Советот за европска деловна статистика со која се укинуваат 10 правни акти од областа на деловната статистика, не е предвидено пресметка на непримерочни грешки.</p>	
14	Навременост и точност

14.1	Навременост
T+17 месеци	
14.2	Точност
Сите податоци се објавени според роковите во Календарот на објавување.	
15	Кохерентност и споредливост
15.1	Географска споредливост
Постои географска споредливост на дисеминираните податоци на национално и регионално ниво. Податоците се прибираат во согласност со Европските регулативи, со што се обезбедува споредливост на националните податоци со европските податоци.	
15.2	Временска споредливост
Обезбедена е споредливост на податоците од 2007 година, без прекин во временската серија. Бројот на референтни периоди во временската серија е 13. Од 2007 до 2009 година, единиците во СДР се класифицирани според Националната класификација на дејностите НКД Рев.1 (базирана на класификацијата на ЕУ NACE Rev.1.1). Во 2009 година, единиците во СДР се прекласифицирани од НКД Рев.1 во НКД Рев.2 (базирана на класификацијата на ЕУ NACE Rev.2). Од 2009 до 2021 година, единиците во сите годишни состојби на СДР имаат двоен код (по НКД Рев.1 и НКД рев.2). За 2007 и 2008 година дополнително може да се добие НКД Рев.2 со користење на коресподентни табели меѓу двете верзии на НКД.	
15.3	Меѓудоменска кохерентност
Не е применливо.	
15.4	Внатрешна кохерентност
Внатрешна кохерентност на податоците е обезбедена, податоците се контролираат и анализираат во процесот на производство.	
16	Трошок и оптовареност
Нема трошоци за прибирање на податоците, ниту пак оптовареност на извештајните единици бидејќи се преземаат директно (електронски) од административен извор.	
17	Ревизија на податоците
17.1	Политика за ревизија на податоците
Ревизијата на податоците се прави во согласност со Политиката за ревизија на ДЗС Политиката за ревизија	
17.2	Практика за ревизија на податоците

Не е применливо.

18 Статистичка обработка

18.1 Извори на податоци

За водење и ажурирање на Статистичкиот деловен регистар се користат административни и статистички извори:

<i>Извор</i>	<i>Назив на збирка</i>
Централниот регистар на РСМ	Трговскиот регистар и на регистарот на други правни лица
	Регистарот на годишните сметки
	Регистарот на директните инвестиции
Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на РСМ	База со податоци за осигуреници
Народната банка на Република Северна Македонија	Податоци за странски директни инвестиции
Централниот депозитар за хартии од вредност	Податоци за Акционерски друштва
Државен завод за статистика	Статистички извори што се користат се редовните статистички истражувања

18.2 Фреквенција на прибирање податоци

Од административни извори: месечна, годишна. Од статистички извори: годишна.

18.3 Прибирање на податоците

Од административните извори, податоците се добиваат електронски. Од статистичките извори, од редовните статистички истражувања кои се спроведуваат во ДЗС.

18.4 Проверка на податоците

За да се постигне задоволителен степен на квалитет се врши тековна контрола на точноста и квалитетот на податоците во СДР и тоа: Првичната контрола на точноста на податоците се спроведува во текот на самото ажурирање на СДР, така што постои on-line логичка контрола на точноста на податоците добиени од ЦР- Трговскиот регистар и регистарот на други правни лица. Со оваа контрола се врши on-line проверка на исправноста на одредени податоци кои се добиени од административните извори, како на пример, податокот за организациониот облик, сопственост, капитал и сл. Логичка контрола на точноста на податоците се спроведува и по самото ажурирање (месечно/годишно) на СДР и за грешно утврдените записи се врши дополнителна проверка со цел да се утврди точниот податок, по што се врши и рачна корекција.

18.5 Компилирање податоци

Месечното ажурирање на СДР со податоците добиени електронски од базата на Централниот регистар-Трговски регистар и регистар на други правни лица се спроведува така што податоците се преземаат и по пат на batch процедури се полнат во СДР. Годишното ажурирање се спроведува така што податоците добиени од Централниот регистар-Регистарот на годишни сметки после нивната обработка во ДЗС (национални сметки), се преземаат од Складиштето на податоци на ДЗС.

18.6 Прилагодување

Не е применливо.

19 Коментар

Нема коментар.

A.1 Анекси